

Hangend foerageren, genetisch bepaald of te leren?

Dolf Boddeke

Het 's winters vogels voeren is in Nederland zeer populair. Dierenwinkels, supermarkten, tuincentra en marktkramen bieden een heel assortiment aan. Naast de vanouds bekende vetbol, slingers pinda's en allerlei soorten strooivoer, heeft het nylon netje gevuld met gepelde pinda's een enorme opgang gemaakt. Vetbollen en pindanetjes zijn simpel te benutten bronnen van vet voor vogels die hangend kunnen foerageren.

Als de nachttemperatuur onder het vriespunt zakt, komen Kuifmezen uit de voedselarme naaldbossen in de duinen onmiddellijk de vetpotten van Santpoort opzoeken. Van één nacht vorst neemt het voedselaanbod in de duinen natuurlijk niet af. Maar kleine vogels krijgen bij lage temperaturen behoefte aan vetrijk voedsel. Voor de Kuifmees is dat cruciaal omdat het zo'n uitgesproken standvogel van naaldbos is. In Schotse dennenbossen foerageren ze 's winters op hertenkarkassen (!) om aan vet te komen (Sharrock, 1980). Bij gebrek aan hertenkarkassen in onze duinen is een pindanetje een redelijk alternatief. Sijzen komen pas eind februari begin maart "op de pinda's". Kennelijk zijn ze niet verzot op pinda's maar benutten deze gemakkelijke voedselbron om snel hun vetreserve op te bouwen voor de terugtrek naar Scandinavië.

Deze twee voorbeelden illustreren dat het aanbod van vetbollen en pinda's in Nederland, een niet te onderschatten positieve factor vormt in de overlevingsstrategie van vogelsoorten die het kunstje van hangend foerageren verstaan. Groenling, Sijs, mezen, Boomklever, Grote en Kleine Bonte Specht beheersen deze techniek feilloos. Huismus en Kauw zijn wat minder bedreven maar ze kunnen het ook.

Jarenlang heb ik me afgevraagd waarom de Vink het niet kon. Hoewel ik iedere winter een vaste bezetting van ongeveer tien Vinken in de tuin heb, beperkten zij zich volledig tot strooivoer. Het probleem werd nog interessanter toen zo nu en dan verschijnende Kepen demonstreerden geen enkel probleem te hebben met een pindanetje.

Wat is er dan aan de hand met de Vink? Deugen zijn poten er niet voor of heeft hij het nog niet geleerd? Het eerste leek onwaarschijnlijk, gezien het gemak waarmee de Keep aan een pindanetje hangt. Het laatste lag ook niet voor de hand, want de Vink is een uiterst succesvolle soort die

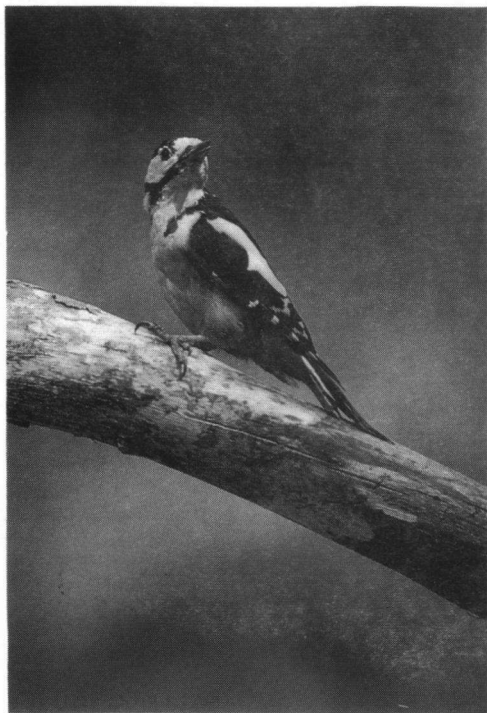
in Europa in allerlei klimaten en biotopen algemeen voorkomt. Dat zou op een goed leervermogen kunnen wijzen.

Onlangs werd dit probleem opgelost. Twee Vinken zaten urenlang een pindanetje van dichtbij te observeren en deden toen aarzelende fladderende uitvallen. En plotseling hing er een vink aan het netje! De andere leerde het een dag later. Beide Vinken, goed herkenbaar aan het witte patroon op de vleugel, zijn nu vaste klanten.

Niets bijzonders? Toch wel. Veel mensen gaan naar de Galapagos eilanden "om de evolutie aan het werk te zien". Die eilanden zijn interessant genoeg maar de evolutie zie je er niet werken. Dat zie je in je eigen tuin bij het ontstaan van de "pindavink"!

Literatuur

- Sharrock, J.T.R., 1980. The atlas of breeding birds in Britain and Ireland. British Trust for Ornithology.

*Grote Bonte Spechten
kunnen heel goed met
hangende vetbollen om-
gaan en zijn 's winters
ook goed te lokken met
vet dat in spleten in de
boomstam gesmeerd is.
Piet Munsterman.*